

ÉPÍTÉS ZET • KÖRNYEZET • TÁRSADALOM • AKósKárolyEgyesülésfolyóirata

ORSZÁG ÉPÍTŐ

2011/2

VÖRÖSISZAP-ÁR UTÁN DEVECSERBEN, KOLONTÁRON

2011. júliusában

Csóka Balázs

2010. október 4-én az ajkai alumíniumgyár X kazettájának gátját áttörte a vörösiszap. Másfél millió m³ veszélyes anyag öntötte el Kolontár, Devecser és Somlóvásárhely alacsonyabban fekvő részeit, 330 lakóház vált lakhatatlanná, a természeti környezetben felmérhetetlen károk keletkeztek.

A katasztrófa utáni hónapok a menetséssel, és az újjáépítés tervezésével teltek el, így 2010 karácsonyára elkezdték építeni az első „mintaházat”. Az utolsó családi ház engedélyezési tervét április elején kapta meg a kivitelező, azzal együtt 110 család otthonát kellett felépítenie június végéig.

Július végére az összes család új otthonba költözhet. Pár dolgot a számos kérdés mellett kijelenthetünk.

Ilyen magas minőségben még nem készült árvízi, katasztrófa utáni újjáépítés Magyarországon. Ez vonatkozik a tervekre (nincs a területen két egyforma ház, minden ház eltérő homlokzatú és alaprajzú a tulajdonos kérései szerint), a beépített anyagokra, és a kivitelezés minőségére is. Ehhez szükség volt egy jó hozzáállású fővállalkozóra, és a tervező Kós Károly Egyesülés részéről a folyamatos tervezői jelenlétre. Március eleje óta a Vándoriskola két építész volt lent folyamatosan a területen, így minden felmerülő kérdésre azonnal válaszolni tudtunk, a kivitelezési hibákat jelezni, és időben korrigálni lehetett, az esetleges hi-

nyosságokat pótolhattuk. Az építkezés fő szakaszában heti két egyeztetési alkalom volt a károsultakkal, akik a konnektorok elhelyezésétől kezdve, az ugrós kutya miatt magasított kerítésig, bármit kérhettek, és a nem túlhaladott kérések megvalósításába a kivitelező bele is egyezett.

Az átadás és a kedélyek megnyugodása után fog kiderülni, hogy tudják belakni új otthonaikat a károsultak, milyen közösség fog itt létrejönni, mennyire fogják értéknek tekinteni épületeiket, és mennyire fogják megszeretni azokat. Nem egyszerű, vagy irígylésreméltó a helyzetük, mert bár kitűnő, új épületeket kaptak, elvesztették megszokott környezetüket, otthonukat, szomszédjukat, ne adj Isten családtagjukat is. Egy élet munkáját, megszokását pedig lehetetlen pótolni. Számos idős, 80 év feletti új lakó van, és sajnos olyan is van, aki nem élte meg az új otthon elkészültét.

Rengeteg személyes történettel találkoztam az újjáépítés során. Volt akinek óriási erőt adott, hogy aznap amikor elbontották a régi házát, kijött ide, és az új ház építéséből merített erőt. Volt aki viszont éppen a régi házában a bontását várta, mert addig hetente visszajárt és a kertben esetleg kinövő virágokat kiásta, és vitte ki a telekre. Neki a régi ház elbontására volt szüksége, hogy lezárhassa életének a katasztrófaig tartó korszakát.

Az újjépítés drámáját számomra az alábbi két történet mutatja meg:

Ajkai ismerősöm mesélte: a tragédia napján jöttek ők is menteni. Ahogy a traktorral bementek egy udvarba, látták, hogy az idős bácsi térdig áll a vörösiszapban, és lapátolja a maró, lúgos anyagot. Mikor mondták neki, hogy álljon bele a traktor kanalába, kiviszik, csak annyit mondott, hogy ő nem megy sehová, kilapátolja ezt a szart a kertjéből. Aztán csak berimánkodtak a traktorba, és ahogy indultak volna kifelé, akkor mondta a bácsi, hogy a Mama még bent van a házban...

Később a tervek adaptálása során egy idős néni a legkisebb telket kereste, és kiválasztott egy 700 m² körülit. Készült rá a tervadaptáció, amikor jött egy rendelet, hogy bizonyos méretnél kisebb telek nem lehet a területen, így az övét összevonták a szomszédos telekkel, és lett neki egy 1300 m²-es telke. Amikor zajlott az építkezés, és kijött megnézni az épülő házát, látta a telkek között összetolt 3-4 m magas humuszhegyeket. Mondta az építésznek, hogy azt hagyják nyugodtan ott, az neki nagyon jó lesz a kertbe, majd elgereblyézteti...

A lánctalpas gépek 4 napig tolták, igazították a terepet a házak elkészülte után, de ezeknek az idős embereknek a tenniakarása számomra átviteli az elmúlt 10 hónapot, és megmutatja hogy honnan hová jutottunk.

